

FABULA

FABULA

FABULA

VIJFENDERTIG FABELS

KHIO VAN DER VLEUTEN

NEVEL

Vorbij de wolken is de ruimte. Die is zwart en in het dak zitten enkele gaatjes waar licht door schijnt. Die zogeheten sterren maken stof en wind zichtbaar. Toen miljarden jaren geleden de oerknal plaatsvond bracht dat veel stof in beweging. Stof dat er nu nog is en in clusters rondzweeft. Dit noemen ze nevels.

Stof vergaat immers niet. In het centrum van de knal ontstond de aarde. De aarde had een speciale kracht op nevels; als magneetjes werden de lichtste stofdeeltjes naar de aardse atmosfeer getrokken en vormden zo een wolkendek dat de aarde van zacht licht deed voorzien.

VERSTOTEN

De vogels waren boos. Ze waren onrustig. Het lijkt alsof de vogels in opstand zijn gekomen. Misschien is er een onderling conflict. 'We moeten niet deze richting in!' of 'Laten we in godsnaam hier rusten!'. Misschien draagt de leider van deze groep wel een groot geheim bij zich.

Stel je voor dat hij blind is zonder dat de rest daar weet van heeft, maar uit schaamte navigeert op gehoor en geur. Het zou een blamage zijn. Niemand zou er begrip voor hebben. Hij brengt immers iedereen in gevaar op deze manier. Hij zou zeker verstoten worden en eenzaam wegwijnen, onderaan de hiërarchie waar hij ooit aan de bovenste trede stond.

ZAADJES

Zaadjes zijn oneindig fascinerend. Een minuscuul bolletje dat met behulp van water een complete metamorfose ondergaat. Eerst splijt het schilletje, dan breekt er een kiempje uit en dat gaat zich richting het licht bewegen. Na verloop van tijd schiet er een hele plant uit. Zomaar! Ik had ooit een tamme duif die ik van jongs af aan had. Ik heb het beestje grootgebracht op vogelzaad. De duif groeide op en zat stevast rond vijf uur op de poort te wachten. Zodra ik naar buiten liep en mijn hand met dat zaad strekte, daalde hij neer op mijn arm en pikte met geweld de zaadjes van mijn hand. De zak vogelzaad raakte langzaam leeg en was daarmee omgetoverd tot een volwassen duif.

ZWAAIEN

Uitzwaaien is lief bedoeld, maar niet altijd fijn. Meestal is het zelfs niet fijn.

Je wuift iemand vaarwel, of aai je iemand op afstand? Het voelt een beetje als beide. Zwaaien is de laatste vorm van communicatie voordat iemand uit je blikveld verdwijnt. Om voorbereid te zijn op het ergste zwaai ik mensen altijd heel bewust uit.

VLINDER

In de tuin hadden we een vijver met een blinde steur, twee koi karpers en een school goudwindes. Die laatste vielen regelmatig ten prooi aan een overvliegende reiger en een kat uit de buurt.

Op een gegeven moment waren ze 'op'.

De steur en de karpers bleven over.

De zwarte koi werd ziek en stierf. De witte dreef plots op zijn rug. De blinde steur bleef als enige vis over. Op een dag had de steur zich klem gezwommen tussen het wier en was daar ter plekke overleden.

De vijver was nu leeg. Behalve in de zomer. Dan flapperde er regelmatig een witte vlinder rond de vijver. Je kon ernaar blijven kijken. Maar even plotseling als ze kwam besloot ze ook weer te vertrekken.

APOCALYPS

Midden in het zwarte wolkendek ontstond een breuk. Een scheur eerder. De wolken spleten open en een verblindend licht scheen op de aarde neer. De insecten kropen haastig weg. Er bleef haast geen schaduw meer voor hen over. De wereld was binnen een mum van tijd een gloeiende lichtbol geworden. Alles zag wit.

DE VERKENNERS

Nadat de aarde het licht geabsorbeerd had en de mensen eindelijk hun ogen weer konden openen, was het landschap geheel wit geworden. Alles wat men gebouwd had was omgesmolten tot een witte, gloeiende massa waarvan je je afvroeg of je hand nu bevriest of verbrandt als je hem in deze massa zou steken. De vliegende verkenners waren op zoek naar al wat er nog leefde. Zo nu en dan nam een enkeling een duikvlucht en pikte iets weg uit de grond.

DE DROOMWIND

Dromen waaien je overdag toe. Ze dringen binnen door je oren zonder dat je dat hoort. Je zult ze nooit zien, alleen maar beleven. Eenmaal binnengedrongen mengen ze zich met je eigen gedachten. Wanneer je vervolgens je ogen sluit doen ze hun werk. Je droomt. Ik weet haast zeker dat mij een droom werd ingefluisterd toen ik naar het duinriet staarde.

DE SCHELP

Voor me ligt een weggetje. Het is slechts één weg, maar toch heb ik het idee dat ik verdwaald ben. Het weggetje lijkt niet op te houden en slingert door het landschap heen. Als ik me omdraai om terug te lopen ziet het er precies hetzelfde uit. Bij iedere stap die ik zet heb ik het idee dat ik die stap al eerder heb gezet. Behalve gisteren. Toen lag er plots een open mosselschelp aan de rand van het pad.

SPIEGELBESSEN

Deze bessen groeien als kleine kegeltjes aan een doornachtige struik. Het heten spiegelbessen omdat ze als een spiegel jezelf laten zien als je ze van heel dichtbij bekijkt.

GEDACHTELEZER

Die nacht kwam ik maar niet in slaap door mijn gepieker over van alles. Waarover precies weet ik niet meer, maar plots kreeg ik het vermoeden dat iemand met me mee piekerde. Alsof mijn gedachten gelezen werden door iemand die me bekeek vanaf een afstand. Er was echter niemand, of althans, er kon niemand zijn. Mijn deur was dicht en ik had niemand naar binnen horen of zien komen. Ik begin te zweten en mijn hart gaat sneller kloppen. Zou er dan toch iemand zijn? Ik durf me niet om te draaien. In plaats daarvan blijf ik doodstil liggen. Bang dat ik verraad dat ik mijn belager in de gaten heb. Misschien staat hij nu wel zowat naast me?

LICHTBAKEN

Als je gaat slapen, neem dan op voorhand maatregelen om te voorkomen dat iets je overkomt in je slaap. Je gaat toch zeker ook niet zomaar met je ogen dicht in het midden op een snelweg staan? Denk maar niet dat je veilig bent in bed. Je zult vast wel ooit wakker geschoten zijn omdat je in een put viel tijdens je slaap. De wereld om je heen slaapt niet, die blijft altijd wakker en in volle bedrijvigheid. Je kunt de wereld echter wel foppen, door het idee te wekken dat je niet, of niet alleen slaapt. Een lichtbaken bijvoorbeeld, of een speciale steen. Of door een waternevel uit een plantenspuit.

HET BEGIN

Ineens, met veel kabaal, vliegen de vogels op. Het chaotische gekwetter overstemt alles.

De zwerm spiegelt zich als een snelle chaotische veeg af tegen de wolkenlucht die als wit heuvellandschap over de aarde drijft. Alsof je een hand zwart zand over een witte tafel veegt. Ruimte en tijd zijn zojuist ontstaan. Hoewel niemand het in de gaten lijkt te hebben.

ELIXER

Op het aanrecht staat een glas. Het is gevuld met een voor mij onbekende drank. Het vraagt me er een slok van te nemen, maar wat als het vergif is? Vergif is toch zeker niet zo helder? Vergif geeft toch geen licht? Dit is vast een geheim levenselixer. Afkomstig uit een bron hier ver vandaan. Hoe komt het hier? En wie heeft het hier neergezet? Is het voor mij bedoeld? Of is het puur toeval dat ik het als eerste zie? Met dit soort drankjes dien je zorgvuldig om te gaan.

DE PUT DER TWIJFELS

Deze put schijnt tot het middelpunt van de aarde te reiken, zo beweert men. En zo wordt ook beweerd dat de put uitmondt in een gigantische trechter met langs de wanden talloze kamers. In deze trechter is een wenteltrap gemaakt die je langs alle kamers leidt. Naar het schijnt verlies je alles waar je in gelooft bij het zien van die kamers. Zodoende blijf je dan ook eeuwig vertwijfeld achter in de put. Mij is verteld nooit in de verleiding te komen, ook al zou ik de eerste zijn die het mysterie zou ontrafelen. Ik durf het geeneens. Plots begint de put te brommen. Ik deins achteruit.

Net op tijd. Vanuit de opening aan het aardoppervlak spuwt de put een witte gaswolk de lucht in.

DE BIJEENKOMST

Er woedde al dagenlang een enorme storm door het gebied. Niemand kon naar buiten, zelfs de dieren niet. Die hadden zich verzameld in de schuur waar het veilig was. Ik besloot een kijkje te nemen en de drukte daar overtrof al mijn verwachtingen. Er zaten katten, honden, een slang, een ooievaar, een familie vossen en tussen ieder leeg kiertje zat wel een vogel. Een kraai trad voorwaarts en stelde zich voor. We hebben urenlang gepraat in die schuur, tot diep in de nacht terwijl de meeste dieren inmiddels al ingedut waren. De storm ging liggen en de dag daarna keerde iedereen huiswaarts. De bijeenkomst was afgelopen en van het gesprek met de kraai kan ik me niets meer herinneren.

HET EI

Dit was mijn eerste kamer. Het was er pikkedonker en tot het plafond gevuld met warm water en weefselvlokken. Ik at er zo nu en dan eentje op, maar spuugde ze meestal vrij snel weer uit. Ik heb hier bijna een jaar gewoond en toen was ik het beu. De duisternis vooral, en de kamer werd me te klein. Voor het eerst kwamen de muren op me af. Na een poosje, met horten en stoten, kon ik dan eindelijk een uitgang vinden in dit ei. Direct kwam het licht me tegemoet. Veel meer dan dat ik gehoopt had.

DE POORT

Het eiland is omringd door een hekwerk niet hoger dan je navel. Toch kun je er niet overheen stappen. Het gaat simpelweg niet, omdat de koude lucht je spieren doet verstijven. Boven op de heuvel is een half-ronde poort die een warme zomerbries uitademt, die je naar het eiland lokt. Wanneer je voor de poort staat lijkt het alsof de grond van het eiland je toezingt met het geluid van vallende waterdruppels vlak na een stortbui. Ik steek mijn hand door de opening van de poort en voel de warmte door mijn onderarm stromen.

VERBODEN KAMER

Mij was verteld nooit binnen te mogen komen als het licht er brandde, wat me enorm nieuwsgierig maakte. Wat deed hij daar dan, urenlang op dat kamertje? Wat was daar? Ik zag hem ook nooit iets mee naar binnen nemen. Totdat hij er niet meer was heb ik me angstvallig aan mijn belofte gehouden hem nooit te storen. Later, toen ik mijn nieuwsgierigheid niet langer kon bedwingen, heb ik de gok gewaagd. Aangezien niemand me ervoor kon straffen nam ik een kijkje. Op het kamertje stond een tafel met bureaulamp en een stoel. Verder niets.

DE ONTDEKKING

We lagen die nacht op onze rug en keken naar de sterren. Het en der prikten we er eentje bij. Plots zagen we een lichtpuntje in de hemel dat leek te lijken op een planeet. We besloten er samen naartoe te reizen met behulp van de reuzetrampoline en ontdekten dat het een piepklein planeetje was. Op dit planeetje staat enkel een klein bedje, keurig opgemaakt. Net groot genoeg voor ons tweeën.

HET LAND VAN ZAND

Alles ging heel snel. Voor we het wisten was de dag al doormidden en de schemerzon deed al haar intrede. Hierna zou ik hem nooit meer zien. Hij zou voorgoed weggaan. Hij ging naar een plek waar niets meer dan zand was. Zacht zand dat al bij het lichtste briesje opstuift. En olifanten die zich als slakken een weg door het landschap banen. Ik gaf hem een hand en draaide om. We namen allebei een andere uitgang. We waren het er beiden over eens; Het land van zand was de perfecte plek om soldaatje te spelen.

LADDER

Ik ben te klein voor deze wereld, bedacht hij zich. Want ondanks dat ik diep verscholen woon, ben ik alle dagen bang.

Ik zorg ervoor dat niemand me ziet en niemand me hoort. Ik volg de muren langs mijn rechterhand. Zo loop ik nooit in cirkels.

Aangekomen bij een trap van vlees verzamelde hij al zijn moed en begon te klimmen. Alsmar hoger. Ik zal de grootste worden! Terwijl hij vanaf duizelingwekkende hoogte toekeek op zijn verleden bedacht hij zich: vroeger was ik de kleinste, maar nu ik tot deze hoogte ben gekomen, heb ik mij het dapperst bewezen en heb ik niets meer te vrezen. Zonder te aarzelen sprong hij en tuimelde langs de vleestrap de diepte in.

LIMBO

Het is koud en rustig op de boot, achter me staat één auto en een dame op een fiets. De schipper komt langs met zijn buidel tas en verzamelt de munten. Het is zo mistig om ons heen dat het lijkt alsof de veerboot stil ligt en het water er onderdoor stroomt. Slechts de motoren verraden dat we op doorreis zijn. Van het land waar we naartoe varen is nog niets te zien. Op het dak van de stuurhut staat een meeuw met geknepen ogen voor zich uit te turen. Zodra hij opvliegt, zullen we er bijna zijn.

FAKKELBOOM

Bij het konijnenhol ga je links en dan
alsmaar rechtdoor totdat je door de twee
cipressen loopt. Daar staat, in het mid-
den van een kaal stuk bos, slechts een
enkel boompje, ongeveer zo hoog als een
deur. Overdag staat het boompje er maar
eenzaam in de tocht, te midden van grijs
gebladerde oude bomen, maar 's nachts is
dit kleine boompje de eregast. Zodra het
maanlicht de vlakte bereikt komen vanuit
alle richtingen witgloeiende vlinders aan
fladderen. Bij elke slag weerspiegelt het
maanlicht in hun zilveren vleugels.
Ze verzamelen zich allemaal rondom
de boom en beginnen een voor een als
balletdanseressen tussen de takken door
zweven.

DE VERLOREN TAKKEN

Er was iets ergs gebeurd. Een fikse windvlaag had de takken van een boom los doen waaien waardoor zij afgebroken waren en hulpeloos in de rivier waren beland. De waterjuffers waren ter plaatse om met velen telkens één enkel takje te verplaatsen.

Overal kringetjes op het water. Alsof het regende. Het takje werd naar een holte in de oever gebracht waar het bleef liggen tussen talloze andere die ze al eerder gered hadden. Slechts twee takken zijn nooit gevonden.

DE SPION

Geen aandacht trekken. Doen alsof het niet zo is. Zonder op te vallen. Doe alsof je op je gemak bent. Je hebt hem niet gezien, toch? Precies. Zo meteen, als iemand anders niest of kucht, kun je je snel uit de voeten maken.

Vanuit de verte had hij mij al wel aan zien komen. Dat gaf hem een voorsprong, maar ik keek per toeval zijn richting op. Puur toeval. Hij wist dat ik hem zag, zonder dat ik hem aankeek en schrok daar zelfs een beetje van, maar wist zijn houding snel te herstellen. Ik kan dat ook. Toch? Precies. Ik heb niets gezien.

SCHADUW

Ik hoorde wat buiten, dus ik liep naar het raam en keek met mijn neus tegen het raam naar buiten. Ik zag echter alleen mijn eigen schaduw, weerspiegeld in het glas. 'Kun je het licht even voor me uitdoen?', vroeg ik, zonder erbij na te denken. Soms doe je zulke dingen puur uit gewoonte. De schaduw draaide zich om en liep richting de lichtknop. Ik voelde me duizelig en misselijk en voelde mijn tenen tintelen.

'Klik', zei het knopje. De kamer was nu donker, buiten was niets te zien.

DENNENAPPEL

Ik heb wel eens een mier geplet en een mug geslagen. Ik ben op een muis gaan staan en heb een konijn doodgereden. Ik heb een vlieg de vleugels uitgetrokken en mijn zusje geschopt.

Ik heb ooit een vliegertouw gestolen en ik heb wel eens gelogen. Ik heb mijn hond begraven en een zwaluw uitgescholden. Ik heb een kind geslagen en een vriend verlaten. Ik heb een dennenappel gevonden en hem in het water gesmeten. Zo ver als ik kon.

UITZICHT

‘Dankjewel, heel erg lief van je.’

Later kom ik daar te liggen, denkt ze terwijl ze naar buiten kijkt. Als je goed kijkt zie je dat de blaadjes al naar me wuiven. Ze weten dat ik binnenkort naar ze toe zal komen.

‘Ik heb wel een vaasje in het aanrecht-kastje.’

Nu zit er alleen nog maar glas tussen en een half gordijn. ‘Zet maar op de vensterbank’ dan kan ik ze goed zien. Ik kijk ernaar uit, eindelijk wat meer te zien. De blauwe en de grijze lucht. Sneeuwvlokken, regen en hagel. Ik voel er toch niets van. ‘Ik vind de kleuren echt heel erg mooi. Het is een mooi uitzicht zo.’ Er zit er alleen nog een dak tussen en een schrootjesplafond. Op het tafeltje staat een trommeltje met koekjes. ‘Pak maar, hoor.’

KRAAIENJONG

‘Waarom heb je het gedaan, Uil? We zijn allemaal erg geschrokken’, zegt Egel.

‘Het was per ongeluk. Ik weet niet waarom ik dat deed’, antwoordt Uil. ‘Ik was mezelf niet.’

‘Jezelf niet? Hoe weet je dat zo zeker?’, vroeg Egel.

‘Eigenlijk weet ik dat helemaal niet zeker’, antwoordt Uil. ‘Het spijt me. Laten we het er niet meer over hebben.’

‘Ik maak me zorgen, Egel’, zegt Eekhoorn. ‘Uil is zo ontzettend wijs, zoiets doe je toch niet per ongeluk?’

‘Uil zei het niet zeker te weten, Eekhoorn’, antwoordt Egel. ‘Hij heeft tijd nodig om erover na te denken. Het komt vast wel weer goed met hem. Wat nu telt, is dat we een nieuwe plek vinden voor het kraaienjong.’

SLINGERKLOK

Er hing een grote slingerklok aan de muur naast de fotolijstjes. De cassis werd ingeschonken en de doos met kleurplaten en potloden stond op de tafel, tussen mij en de klok. Halverwege het glas cassis gebeurde er altijd iets geks. De klok maakte een geluid: DING-DONG. Een deurtje ging open en er kwam een vogeltje naar buiten. Het was een vreemde vogel. Vreemde kleuren en glazige oogjes. Op een dag was ik even alleen, de kleurplaat wilde niet lukken en ik raakte langzaam verveeld. Het glas was al bijna halverwege dus ik nam snel een extra grote slok en liep richting de klok. Tik, tik, tik, tik... nog niets, totdat de klok in beweging kwam. Een kettinkje begon te rammelen. Snel klom ik op de stoel en hield mijn vingers naast het deurtje. DING-DONG. Hebbes! Ik had mijn eerste echte vogel gevangen.

VISSENVOER

We voeren de meeuwen vis. Ze vangen ieder stukje op terwijl het nog in de lucht hangt. Hoe hard of schuin ik ook gooi, het lukt de meeuwen telkens weer. Geen enkel stuk vis raakt de grond. Zo brutaal als ze zijn proberen ze me zelfs van achter te besluipen en de vis rechtstreeks uit de kom te pikken. 'Geef mij nog eens een stuk', vraagt ze. Ik scheur een stuk af en geef het haar. 'Zouden ze zo dichtbij durven te komen?' Ze legt een spoortje van viskrumels op het balkon en het grootst overgebleven stuk houdt ze bij de grond. Het ligt er net twee tellen of het stuk is al weggekaapt. 'Hoeveel heb jij nog?'. 'Niets meer', zeg ik. 'Er zit er nog maar een in de kom, laat die nog maar even zitten voor later.'

VERSCHRIKKER

‘Kom niet te dicht bij hem in de buurt!’, waarschuwde Ooievaar. ‘Waarom niet dan?’, vroeg ik. ‘Hij lijkt onschuldig, maar hij is op wraak uit en jaagt iedereen van zich weg.’

‘Hoezo?’ ‘Nou...’, zegt Ooievaar, ‘vorig jaar is zijn veld in vlammen opgegaan. Ik heb het zelf gezien, de hele grond knetterde die avond. Zelfs nadat het vuur al geblust was. Zie je hoe zijn handen verkoold zijn? Hij is op het nippertje ontsnapt, maar sindsdien is hij niet te genieten. Ik zie hem iedere morgen met zijn houten benen voorbij sjokken.’

‘Zijn hoed staat scheef,’ merk ik op.

‘Het interesseert hem niet meer’, antwoordt Ooievaar. ‘Dat veld was alles voor hem.’

TONEEL

Mag ik je een vraag stellen?

Wat vond je van de wedstrijd?

Denk jij ook zo langzaam?

Wat hebben wij eigenlijk gemeen?

En hoe zit het met de formules?

Ik zie de verbanden. Ik zie het gelijk.

En wetten en formules. Ontelbaar.

In mijn slaap zelfs.

En alles valt op zijn plek.

Maar jongen, ik speel ook maar een beetje toneel. En ik ben niet eens zo goed in biljarten.

SLIERT

Als klein jongetje vond ik een keer een rolmaat op de tafel. Omdat ik benieuwd was hoe lang zo'n rolmaat nu eigenlijk wel niet was, haakte ik hem achter een plint en deed vervolgens stappen achteruit totdat de rolmaat 'op' was. Toen wiebelde ik wat met mijn hand en het haakje schoot los van de plint. De rolmaat schoot terug door de lucht, met het geluid dat alleen een rolmaat maakt. De metalen sliert maakte een kronkel en sneed dwars door mijn duim heen.

ONGUUR

'Naar huis!', riep Raaf.

'Maar we zijn er net?', klonk er vanuit de groep. 'Niets mee te maken. Het is hier onveilig. Er hangt wat in de lucht.'

'Ik vind het anders wel prima hier', antwoordde een groepsgenoot.

Hij glibberde met zijn pootjes over een tak.

'Geloof me op mijn woord', antwoordde Raaf. 'De lucht is hier onguur'.

'Het bloed pompt door mijn aderen, maar ik heb het stervenskoud.'

De kraaien lachten hem uit... 'Hij wordt oud', mompelden ze. 'Raaf denkt dat hij alles zo goed weet.'

DE KIEM

Hier is het allemaal begonnen. In dat kuiltje daar. Sommige mensen hebben geprobeerd het uit te graven, zie je dat? Ik denk uit wanhoop. Of misschien omdat ze ziek waren, of heel erg boos.

Het kuiltje is niet groter dan een hoofd, maar toch is dit de enige echte kiem. Het is stil om me heen. De roestige punten van het hek vervormen de wind naar trage dunne slierten die als armen over de grond kruipen. De kuil haalt adem. De grond bibbert ervan. De armen stoppen met bewegen.

Daarna komt alles langzaam weer op gang.

COLOFON

Teksten:

Khio van der Vleuten

Ontwerp:

Khio van der Vleuten
Thanea van der Vleuten

www.khio.nl

Met dank aan:

Pepijn van de Port
Claudia van Hout

Copyright © 2013 Khio van der Vleuten

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming geheel of gedeeltelijk en op enigerlei wijze, in schriftelijke vorm, digitaal of in welke andere vorm dan ook worden verveelvoudigd, verspreid, overgenomen of opgeslagen op datadragers.

